

Voeren in loondienst

Niet kosten maar arbeidsbesparing voornaamste reden voor uitbesteden voeren

Het uitbesteden van gemengd voeren wint op beperkte schaal aan belangstelling. Gemengd voeren zorgt voor rantsoenoptimalisatie en uitbesteden is financieel interessant. Maar de belangrijkste drijfveer lijkt toch vooral de arbeidsbesparing.

Veel tijd heeft Arjan Heersink uit Aalten niet nodig. Vanuit de trekercabine koppelt hij de voermengwagen via de oppikhaak los en met een druk op de knop schakelt hij de 175 pk sterke aandrijfmotor op de wagen aan, waarna hij de trekker met voorlader naar de graskuil rijdt. In een mum van tijd vult hij de wagen met diverse voermiddelen. 'Gemiddeld ben ik dertien minuten op een bedrijf en dan zijn er 45 tot 100 koeien gevoerd.' Arjan Heersink (28) heeft zich als zelfstandig loonwerker gespecialiseerd in het voeren van koeien. In de winter voert hij in de omgeving van het Gelderse Aalten en

Winterswijk op tien melkveebedrijven. In de zomer daalt dat aantal naar zes omdat een deel van de veehouders dan naast weidengang de mais met eigen machines aan het voerhek brengt. Heersink startte drieënhalve jaar geleden met het aanbieden van gemengd voeren. Voordat hij daadwerkelijk zijn voercombinatie kocht moest hij anderhalf jaar lang lobbywerk verrichten. 'Ik liep al langer met het idee rond, maar je moet wel eerst als basis een aantal veehouders hebben die mee willen doen.' Zelfstandig loonwerker Heersink begint in de winter om zeven uur en vier uur later heeft hij zestig kilometer afgelegd en

een paar honderd koeien gevoerd. De rest van de dag vult hij met het aanleggen van mengkuilen en verhuurt hij zichzelf als zzp'er, zelfstandige zonder personeel. De veehouders die het voeren aan Heersink uitbesteden, hebben daarvoor verschillende redenen. 'Sommigen laten het gemengd voeren over aan mij vanwege arbeidsbesparing, anderen vanwege de kosten en weer een ander om de veestapel gezond te kunnen voeren. Uitbesteden van gemengd voeren heeft verschillende voordelen.'

Perfect voor droge koeien

Eigenlijk houden veehouders het voeren graag in eigen beheer, weet Gertie Klein Hegeman, rundveespecialist van For Farmers. 'Het uit handen geven van dagelijkse werkzaamheden zoals voeren en melken vraagt gewinning', vertelt hij. 'De loonwerker laten komen om te maaien of in te kuilen betekent wegemen van piekbelasting; dat is een veel eenvoudiger beslissing.'

Voedingstechnisch biedt het mengen van voer wel voordelen. 'Je houdt de koe gezonder omdat je voerselectie voorkomt. Bij iedere hap zijn energie en eiwit op elkaar afgestemd. Wanneer een koe bij een niet-gemengd rantsoen alleen maar eiwitbestanddelen opneemt, dan wordt de pens tijdelijk flink belast.' Een verbeterde gezondheid door gemengd voeren uit zich niet direct in een hogere productie maar vooral in betere klauwen en een betere conditie, legt Klein Hegeman uit. 'Voer mengen is met name een perfecte investering voor droogstaande koeien. Door te mengen lukt het veel beter om voldoende structuurrijk voer in de droogstaande dieren te krijgen.'

Per koe 34 cent per dag

Heersink werkt met een vaste vergoeding per koe per dag. 'Dat werkt beter dan een vergoeding per uur. Anders gaan veehouders lopen jagen, omdat iedere minuut geld kost. Nu kun je ook nog even vragen hoe het loopt, of het rantsoen nog klopt. Het geeft meer rust voor zowel de veehouder als mezelf.' Heersink rekent voor een bedrijf met tussen de 65 en 140 koeien een prijs van 34 cent per koe per dag. Voor kleinere en grotere bedrijven valt met Heersink over de prijs te onderhandelen.

Erwin Wunnekink, bedrijfskundige van Alfa accountants, heeft meerdere malen vragen voorgelegd gekregen over de financiële consequenties van het uitbesteden van voeren. 'Het zijn voornamelijk de eenmansbedrijven die naar mogelijkheden zoeken om zoveel mogelijk melk per arbeidskracht rond te zetten. Ze lopen tegen arbeidsgrenzen aan en het uitbesteden van voeren kan dan een oplossing bieden.'

Volgens Wunnekink speelt het specifieke mengen van voer een ondergeschikte rol. 'Natuurlijk is het gemakkelijker om via mengen ook mindere kuilen op te voeren. Maar of het mengen van alleen mais en gras een opname- en productieverhoging geeft, daar stel ik mijn vraagtekens bij.

Henk Somsen: 'Voor 95 euro per week 45 koeien gevoerd'

Sinds twee jaar worden de 45 koeien van Henk Somsen uit Lintelo in de winterperiode door Heersink gevoerd. 'We voerden de koeien aan het voerhek via blokken die we zo nu en dan aanduwend. Maar twee jaar geleden hadden we een minder geslaagde kuil en met dit voersysteem kost dat voeropname. Door het voer te mengen is de opname beter.'

Ook de kuilvoersnijder was aan vervanging toe en Somsen besloot het uitbesteden een winterseizoen te proberen. 'Het rantsoen is beter te sturen en het scheelt arbeid. Ik heb naast mijn koeien ook nog een varkenstak. Nu zijn mijn 45 koeien voor 95 euro in de week gevoerd.' Deze lage kostprijs wordt mede veroorzaakt doordat Somsen een keer in de twee dagen laat voeren. 'Ik merk geen verschil in voeropname en productie ten opzichte van een keer

per dag voeren. Belangrijk is wel dat de kuil broeivrij moet zijn. We hebben vorige winter in het weekend zelfs eens in de drie dagen gevoerd.' Het gemengde winterrantsoen bestaat uit mais, gras, gerstestro en een aanvullende mix van krachtvoer. 'Het voordeel van gemengd voeren is dat ik stro kan voeren voor voldoende structuur waardoor de koe gezonder blijft.'

Ook met een eenvoudige blokkendoseerwagen zijn prima resultaten te behalen.' Wunnekink vergeleek de kosten van een eenvoudig voersysteem met die van de voermengwagen (tabel 1). Voor 22 euro aan mechanisatiekosten kunnen de koeien met de blokkenwagen worden gevoerd, tegenover 32 euro met de voermengwagen. In het overzicht heeft Wunnekink de post arbeid bewust apart berekend. 'Ik stel veehouders altijd voor om een totaal mechanisatieplaatje op te stel-

len. Wanneer er een grote trekker is om te maaien, dan kun je deze ook benutten voor de voermengwagen. Is er arbeid over, of moet er arbeid ingehuurd worden voor twintig euro per uur? Dan krijg je een ander kostenplaatje. De financiële discussie zal altijd blijven bestaan, maar wanneer het over arbeidsbesparing gaat, dan biedt het uitbesteden van voeren zeker oplossingen.'

Jaap van der Knaap

Tabel 1 – Voorbeeldberekening mechanisatiekosten voeren in euro's voor bedrijf met 100 melkkoeien en 70 stuks jongvee (bron: Alfa accountants)

uitgangspunten	blokkenwagen	
	en kuilvoersnijder	voermengwagen
vervangingswaarde	18.000	35.000
restwaarde (10%)	1.800	3.500
gemiddeld geïnvesteerd vermogen	16.200	31.500
rente (5%)	405	787
afschrijving (12,5%)	2.025	3.937
onderhoud (1,5%)	270	525
jaarkosten voersysteem	2.700	5.250
trekker (hoger brandstofverbruik gemengd voeren) per uur	14,5	17,3
aantal uren voeren per dag	1	1
jaarkosten trekker	5.296	6.318
totale jaarkosten	7.996	11.568
machinekosten per dag	22	32
kosten arbeid	20	20
totaal	42	52

Uitbesteden gemengd voeren wint terrein

